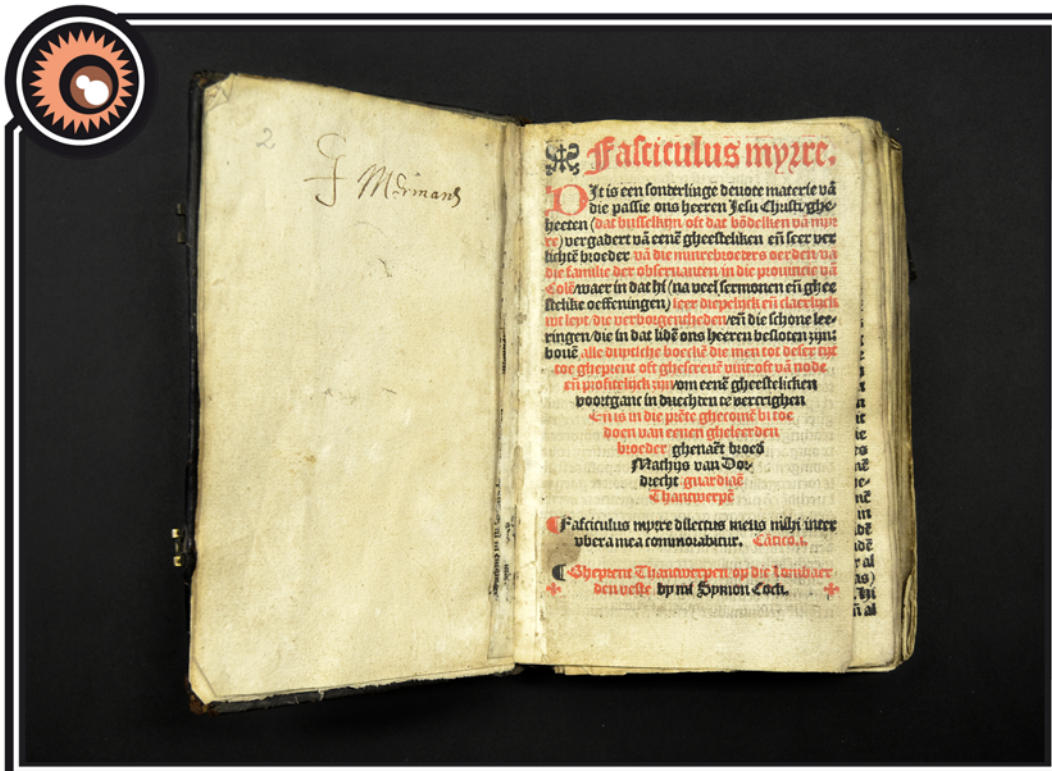

“Fasciculus myrre” Begijnhofmuseum Turnhout

Begijnen geven hun kennis en geloofsbeleving graag door, bijvoorbeeld door les te geven. Voor begijnen zijn persoonlijke bezittingen toegestaan en ook boeken behoren daarbij. In tegenstelling tot kloosters is er in de meeste begijnhoven wel geen echte bibliotheek. Boeken worden aan elkaar doorgegeven en bij het overlijden van een begijn kunnen deze door haar familie worden opgeëist, ofwel verkocht of nagelaten worden aan andere begijnen. Boekencollecties van begijnhoven zijn dan ook een zeldzaam iets. In tegenstelling tot andere begijnhoven beschikt het Turnhoutse begijnhof over een uitgebreide muziekcollectie en een rijke collectie boeken uit de 16de tot de 20ste eeuw. In deze fiche staat een 16de-eeuws boek centraal, een bestseller uit een zeer roerige eeuw, een tijd van reformatie en contrareformatie en van godsdienstoorlogen.

De eigenaar van dit boek, Joannes Mermans, leeft in rustiger tijden. Hij is vicaris (kapelaan) op het begijnhof van 1664 tot 1677 en daarna tot 1697 pastoor. Mermans is welgesteld en beschikt ook over een welvoorzene bibliotheek. *Fasciculus myrre* is een van de 63 boekbanden die de begijnhofpastoor ons heeft nagelaten. Het boek is in 1539 te Antwerpen gedrukt en uitgegeven door Symon Cock. De titel van dit devotieboek is ontleend aan een zin uit het bijbels Hooglied: *Fasciculus myrrhae dilectus meus mihi inter ubera mea commorabitur*: “Mijn Lief is als een zakje mirre dat rust tussen mijn borsten”.

Het bundeltje mirre symboliseerde meestal de liefde en deugdzaamheid van de bruid, in deze publicatie is mirre echter symbool voor het bittere lijden van Christus. Zijn lijden wordt behandeld in drie delen. Het eerste deel geeft een beschrijving van het lichamenlijk en geestelijk lijden van Jezus, het tweede deel beschrijft een methode om het lijden van Christus godvruchtig te overwegen. Het laatste, uitvoerigste deel bevat een reeks godvruchtige overwegingen. Het boek is een van de weinige vroeg 16de-eeuwse passie- en devotieboeken met oefeningen voor elke dag van de week.

Over de auteur is enkel bekend dat hij een minderbroeder observant was uit de kerkprovincie Keulen. Tekstbezorger is de gardiaan Weynsen O.F.M.. De eerste druk stamt uit 1517 en is in Delft gedrukt. Het is al snel een bestseller geworden: in 1518 is het boek herdrukt in Antwerpen en een jaar later opnieuw. Vanaf dat jaar tot 1578 werd het 29 maal gedrukt, waarvan 22 keer in Antwerpen. De Scheldestad is in de 16de eeuw de belangrijkste handelsmetropool van de Nederlanden met veruit de meeste drukkerijen. In 1534 verschijnt een Spaanse vertaling en in 1632-33 een Engelse.

Er wordt wel eens beweerd dat de publicatie (herdrukken 1518-19) op de lijst van de verboden boeken, de "Index", heeft gestaan. Dat is niet waarschijnlijk. Als het een ketters boekje was, dan zou het niet ontsnapt zijn aan de boekverbranding van 300 tot 400 ketterse boeken in juli 1521 op de Grote Markt in Antwerpen! Het gaat wellicht om een ander boek met dezelfde titel, maar met een andere inhoud. Een Spaans boek is inderdaad op de Index van keizer Karel V terechtgekomen.

Tekst: Hugo Vanden Bossche, aangepast door Peter Hofland

Foto: Bram Luyts

Archief & Musea Turnhout

Gegevens:

- Lederen band op hout met 'gespen' (gedeeltelijk verdwenen), Het koperbeslag is verdwenen.
- Eenzelfde exemplaar, gedrukt in 1539 en bewaard in het Streekarchief Midden-Holland, is versierd met ivoren handsnijwerk "Jezus aan het kruis". Dit is niet meer aanwezig op het Turnhoutse exemplaar.
- Achteraan een stempel met O-L-Vrouw en Jezus.
- Er zijn kleine houtgravures aanwezig die vooral het passieverhaal uitbeelden.
- Het boek bevat 200 folies en meet 17 cm x 10,8 cm. Dit exemplaar is verder intact, volledige exemplaren zijn zeldzaam.
- De boek- en muziekcollectie van het Begijnhof omspannt een periode van vijf eeuwen. Beide collecties tellen samen 715 boekbanden die 868 boeken bevatten. Verder zijn er 16 handgeschreven exemplaren. Zie: Vanden Bossche H. *Catalogus van de Boekencollectie, Muziekcollectie: handschriften en drukken en Lofdichten van het Begijnhof te Turnhout* (2019). Website: www.vriendenbegijnhof.be (webpagina, artikels 1.3)

Inventaris:

Boekencollectie van het Begijnhofmuseum,
ondergebracht in het Stadsarchief, cat. nr. M1511
Grote Markt 1, 2300 Turnhout

..... Het object van de maand is een initiatief van Archief & Musea Turnhout. De objectfiche van dit of van een ander object kan steeds geraadpleegd worden op onze websites (doorklikken naar Object in de kijker). .....

Archief & Musea Turnhout • Druivenstraat 18 • B-2300 Turnhout

Tel: +32 14 44 33 98 • www.archiefenmuseaturnhout.be

..... v.u.: Paul Van Miert, Campus Blairon 200, B-2300 Turnhout .....

Vlaanderen
verbeelding werkt

ERKEND
MUSEUM

